757a/12.11.2025

Parlamentul României
Senat
Grup Parlamentar AUR

INTERPELARE

Adresată: Domnului Radu Marinescu, Ministrul Justiției
De către: Senator Vlăescu Virgiliu-George
Circumscripția electorală nr.35, Suceava
Sedinta Senatului din data de : 12.11.2025
Obiectul interpelării: Situația mandatelor intruzive de interceptare pe siguranță națională versus respectarea vietii private oglindită în cauza CJUE, C-362/14, Maximillian Schrems împotriva Comisarului pentru Protecția Datelor.

Domnule Ministru,

Înalta Curte de Casație și Justiție a anunțat recent că, 8.603 de mandate de supraveghere pe siguranta nationala au fost emise de ICCJ in perioada 2023-august 2025 iar numărul celor respinse este zero. Nu avem astăzi o garanție că sunt respectate art.7, 8 și 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene. Acestea se referă la respectarea vieții private, la respectarea protecției datelor cu caracter personal și la existența acesului la justiție privind contestarea interceptărilor.

Întrebarea care se pune este dacă judecătorul care autorizează astfel de mandate face o analiză concretă a tuturor cerințelor legale înainte de a încuviința supravegherea sau de a o dispune în mod cvasiautomat. Este surprinzătoare în acest context recenta decizie a Secției pentru Judecători din cadrul CSM de a respinge cererea de sesizare a Inspecției Judiciare pentru efectuarea unui control la Înalta Curte de Casație și Justiție, în vederea stabilirii legalității emiterii acestor mandate de siguranță națională.

Mandatele de supraveghere de siguranță națională au pus reale probleme de constituționalitate și legalitate în procesele penale recente. Interceptările și înregistrările convorbirilor telefonice și în mediul ambiental sunt măsuri cu un grad ridicat de intruziune în viața privată a persoanelor.

Aceste aspecte au fost constatate și în practica CEDO (în cauze precum Dumitru Popescu c. României din 2007 sau mai recenta cauză Stana c. României in 2018). Curtea Europeană a stabilit că emiterea mandatelor de supraveghere reprezintă o măsură care nu are acoperire legală și care determină violarea articolului 8 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, privind „dreptul

la respectarea vieții private și de familie". CEDO a constatat că sistemul de emitere de mandate de siguranță națională „nu dispune de garanții adecvate", arătând, în primul rând, că persoanele interceptate nu pot contesta interceptările în această formă.

E cunoscut faptul că anumite Parchete au uzat de mandatele pe siguranță națională și în spețe în care infracțiunile nu făceau parte dintre cele prevăzute de Legea nr. 51/1991. În mod nelegal au fost emise mandate de autorizare și prelungire a interceptărilor și înregistrărilor de orice fel, chiar și atunci când nu existau suspiciuni cu privire la acțiuni ce ar fi putut constitui amenințări la adresa securității naționale a României. Aceste măsuri sunt deosebit de intruzive, în primul rând pentru că durata autorizării acestor activități este de șase luni, putând fi prelungită până la doi ani".

O altă problemă o constituie faptul că, în anumite situații, la dosarul cauzei se depun doar mandatele de autorizare/prelungire atunci când sunt declasificate, refuzând-se, însă, declasificarea încheierilor de autorizare a activităților de interceptare și înregistrare a convorbirilor telefonice și în mediul ambiental, pentru a putea fi verificată de către persoanele acuzate respectarea dispozițiilor legale și motivarea acestora. Folosirea ca „probe" a unor astfel de informații pot prejudicia iremediabil dreptul la un proces echitabil, având în vedere imperativele principiului loialității și cel al nemijlocirii în administrarea probelor.

Jurisprudența Curții Constituționale din ultimii ani vine să remedieze aceste practici arbitrare, forțând legiuitorul să echilibreze forțele și să asigure o veritabilă „egalitate a armelor" în procesul penal: În 2016, Curtea Constituțională a declarat neconstituționale prevederile care permiteau ofițerilor serviciilor de informații să efectueze operațiuni tehnice în aplicarea mandatelor de supraveghere tehnică dispuse de judecători. Au urmat multiple decizii ale Curții Constituționale, care au limitat din ce în ce mai mult efectele implicării serviciilor de informații în justiție. În acest sens este Decizia nr. 802/2018 referitoare la excepția de neconstituționalitate a sintagmei „ori altor asemenea interese ale țării" și decizia din februarie 2020, prin care s-a hotărât că interceptările SRI în baza mandatelor de siguranță națională nu mai pot fi folosite ca probe în procesul penal. „Ca urmare, în multe cauze, judecătorii de cameră preliminară au constatat nulitatea absolută a proceselor de redare a interceptărilor și au exclus suporții pe care erau stocate înregistrările. Pe de altă parte, nu ne putem aștepta ca aceste mandate să nu mai fie emise. Scopul lor principal este acela de a aduna informații pentru realizarea securității naționale, iar Legea securității naționale nu a suferit modificări importante în ultimii ani. Sunt problematice doar lipsa unui control efectiv al încheierilor prin care sunt emise și folosirea informațiilor obținute în urma acestor mandate privind siguranța națională în dosarele penale".

Articolul 7 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene garantează tuturor persoanelor fizice din Uniunea Europeană (UE) respectarea vieții private și de familie, în timp ce articolul 8 garantează dreptul la protecția datelor cu caracter personal ale acestora. Articolul impune tratarea acestor date în mod corect, în scopurile precizate, și asigură oricărei persoane dreptul de acces la datele cu caracter personal care o privesc, precum și dreptul de a obține rectificarea acestora. De asemenea,

articolul prevede faptul că respectarea acestui drept se supune controlului unei autorități independente. Articolul 47 garantează dreptul la o cale de atac eficientă, inclusiv la un proces echitabil, public și într-un termen rezonabil.

Amploarea dezvăluirile făcute în cazul Snowden rămâne fără precedent, putând afecta intimitatea persoanelor din întreaga lume. Supravegherea nu mai are ca obiect numai secretele de stat sau de afaceri, ci permite interceptarea comunicațiilor la o scară mai largă. Acest lucru încalcă atât dreptul la respectarea vieții private și de familie al persoanelor fizice, cât și dreptul la intimitate și protecția datelor – ambele drepturi fiind garantate la nivelul UE prin Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene. Ca atare, UE și statele sale membre au obligația de a le proteja, inclusiv în contextul supravegherii, și de a pune la dispoziția victimelor căi de atac pentru contestarea supravegherilor nelegitime.

Potrivit unui judecător al Curții de Justiție a Uniunii Europene : "Această supraveghere în masă nediscriminatorie este în mod inerent disproporționată și constituie o încălcare nefondată a drepturilor garantate de articolele 7 și 8 din cartă." [CJUE, C-362/14, Maximillian Schrems împotriva Comisarului pentru Protecția Datelor. Concluziile avocatului general, 23 septembrie 2015 ''Dezvăluirile au atras un șir întreg de reacții. În comunitatea de informații, în special în rândul organelor specializate responsabile cu supravegherea serviciilor de informații, cercetările dedicate și rapoartele speciale privind dezvăluirile Snowden au analizat cu și mai mare atenție implicațiile acestora.

Instituțiile UE au reacționat energic. Comisia Europeană, Consiliul Uniunii Europene și Parlamentul European au raportat cu privire la dezvăluiri, și-au exprimat îngrijorarea cu privire la programele de supraveghere în masă, au cerut clarificări din partea autorităților Statelor Unite și au lucrat la „restaurarea încrederii" în relațiile SUA-UE.

Cercetările post-Snowden din anumite state membre ale UE au concluzionat că este necesară reformarea cadrelor juridice naționale actuale. Acest lucru a fost subliniat încă o dată de Hotărârea din luna martie 2014 a Parlamentului European privind programul de supraveghere al Agenției Naționale de Securitate (NSA) a Statelor Unite, organele de supraveghere din diferite state membre și impactul acestora asupra drepturilor fundamentale ale cetățenilor UE și asupra cooperării transatlantice în domeniul justiției și afacerilor interne [2013/2188(INI), P7_TA (2014)0230], lansând un Habeas Corpus Digital European.

În luna aprilie 2014, Parlamentul European a solicitat Agenției pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene (FRA) „să facă o cercetare amănunțită a protecției drepturilor fundamentale în contextul supravegherii". FRA s-a conformat, făcând reprezentarea grafică a cadrelor juridice ale celor 28 de state membre ale UE referitoare la supraveghere și furnizând o prezentare generală a standardelor existente în materia drepturilor fundamentale. Aceasta s-a axat pe mecanismele de control și pe căile de atac aflate la dispoziția persoanelor fizice care pretind că au loc încălcări ale dreptului lor la intimitate. Măsurile de supraveghere afectează foarte mult drepturile

persoanelor fizice. Având în vedere natura lor secretă, persoanele fizice sunt obligate să se bazeze pe o anumită încredere în autoritățile publice, care în schimb sunt obligate să apere drepturile fundamentale ale persoanelor fizice. Pentru a atinge nivelul de încredere pe care o societate ar trebui să îl aibă față de serviciul său de informații este nevoie de responsabilitate. O legislație clară și accesibilă, niște mecanisme de supraveghere puternice, niște mecanisme de control adecvate și căi de atac eficiente sunt numai câteva dintre elementele esențiale pentru a atinge acest grad de responsabilitate, care rămâne incontestabil dificil din cauza secretului cu care lucrează serviciile de informații. Introducerea și menținerea unei legislații clare și accesibile și a unor puternice mecanisme de supraveghere la nivel de stat membru nu constituie decât primul pas către un sistem transparent și fundamental de respectare a drepturilor – dacă există dificultăți în realizarea acestui lucru, înseamnă că mai sunt obstacole de depășit.

Față de această situație vă solicit să răspundeti la următoarea interpelare:
Când veți propune actualizarea legislației în acord cu preocupările Curții de Justiție a Uniunii Europene de a proteja securitatea, apărând în același timp drepturile fundamentale ?Ce soluții aveți pentru a combate supravegherea disproporționată și intruzivă precum și dreptul de acces la justiție a persoanelor supravegheate în acord cu art 7, 8 și 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene ?

Solicit răspuns în scris și oral.

Președinte
senator Virgiliu-George Vlăescu